

tíživější závazky, než tomu bylo před tím, neboť z toho ještě nevyplývá, že podstatné okolnosti se tak změnily, že by nebylo lze rozumně na žalovaném žádati, aby smluvně převzatý závazek i dále plnil. Takové okolnosti jest posuzovati podle právních pravidel §§ 936 a 1447 obč. zák. o dodatečné nemožnosti plnění, čímž jest rozuměti nejen dodatečnou absolutní (logickou) nemožnost plnění, nýbrž i tak nepoměrně tíživé plnění, že by nebylo odůvodňovalo s rozumového a hospodářského hlediska převzetí tohoto závazku, kdyby byl tak tíživým již v době jeho převzetí. Okolnosti takové by bylo posuzovati podle jednotlivého případu a, poněvadž žalovaný žádných takových okolností nepřednesl a z pouhé změny zákona ještě nelze na ně souditi, není ani tato námitka důvodná, nehledě ani k tomu, že žalovaný měl možnost žádati za snížení výše svého plnění podle zmíněné smlouvy.

### Čís. 15093.

#### Mezinárodní doprava železniční.

Nepředepsal-li odesílatel (v Rumunsku) pro přepravu zásilky po polském území použití výjimečného tarifu C 1 jakožto nejnižšího tarifu, nýbrž předepsal-li jen přepravní cestu, to nestačí, aby pro tento úsek přepravy bylo použito výjimečného tarifu, i když byla udána polská stanice, pro kterou platí výjimečný tarif, a nemůže odesílatel z toho, že železnice použila pro výpočet dovozného po území polském místního tarifu polského, uplatňovati nárok na vrácení přeplatku.

(Rozh. ze dne 1. dubna 1936, Rv I 1192/34.)

Žalující koupila v Rumunsku dobytek, jenž byl jí poslán přes polské území. Žalovaný čsl. stát na to vybral od ní plné dovozné, zejména pokud připadalo na trať polskou. Žalující přednesla, že dovozné připadající na polskou trať bylo počítáno nesprávně, neboť mělo býti počítáno správně podle polského výjimečného tarifu C 1, který poskytuje slevy oproti normálnímu dovoznému o 30% (o 15%). Polská železnice je povinna použití tohoto výjimečného tarifu podle čl. XX. čsl.-polské obchodní úmluvy z roku 1926, poněvadž zmíněný tarif jest na železnici polské tarifem poskytujícím nejnižší výpočet dovozného. Tohoto tarifu nutno použití podle obchodní úmluvy i tenkrát, nebyl-li odesílatelem v nákladním listu předepsán, poněvadž tento tarif platí v přepravě vnitrozemské ze všech polských stanic do všech pohraničních bodů, aniž by bylo třeba ho v nákladním listě předepsati. Žádá proto žalobou rozdíl mezi zaplaceným normálním dovozným a dovozným zlevněným. Žalovaná namítla, že dovozné bylo správně počítáno podle normální sazby. Výjimečného tarifu C 1 nelze použití, poněvadž podle podmínek pro použití dovozních, vývozních a průvozních tarifů na str. 37 polského tarifu, možno výjimečný tarif C 1 počítati jen tenkrát, byl-li odesílatelem v nákladním listě předepsán. Ustanovení československo-polské obchodní úmluvy nemůže se žalobce dovolávati, poněvadž tato úmluva jest úmluvou mezistátní a váže toliko zúčastněné státy, nemá však účinku proti

přepravicům samotným. První soud uznal podle žaloby, o d v o l a c í s o u d žalobu zamítl.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

### D ů v o d y:

Podle čl. 6 § 6 lit. i) m. ú. ž. může nákladní list kromě jiných údajů obsahovati žádost za použití tarifů, zejména tarifů speciálních nebo výjimečných podle čl. 11 § 10 a čl. 34 m. ú. ž., a podle čl. 6 § 6 lit. n) m. ú. ž. může nákladní list obsahovati údaje o navržené přepravní cestě a stanici, kde má být vykonáno řízení celní nebo berní. Žalobkyně sama uvedla v žalobě, že v mezinárodních nákladních listech bylo ve sloupci »tarify a přepravní cesta« udáno: »Grigore Chica Voda — Sniatyn Zaluzce — Zebrzidovice«. Žalobkyně předložené nákladní listy mají v rubrice »tarify a přepravní cesta« skutečně jen tento údaj o přepravní cestě. Podle toho nepředepsal odesílatel výjimečný tarif C 1 v nákladních listech a ani přesně neudal stanici, odkud by ho mělo být použito. Nestalo-li se tak a nepředepsal-li odesílatel v nákladních listech, že se má pro průvod zásilek po polském území použít výjimečného tarifu C 1 jakožto nejnižšího tarifu, nýbrž předepsal-li jen přepravní cestu v domnění, že to stačí k tomu, aby pro tento úsek přepravy bylo použito výjimečného tarifu, jde ještě o to, na čí vrub jde tato nepřesnost a neúplnost údajů nákladních listů. Žalobkyně připustila, že v polském místním tarifu z 1. října 1930, který obsahuje výjimečný tarif C 1, jest stanoveno, že při průvozu zásilek po polských drahách má být použito výjimečného tarifu C 1 jen tenkrát, když odesílatel si předepíše použití výjimečného tarifu v nákladním listě a udá stanici, odkud ho má být použito. Čl. 7 § 1 m. ú. ž. stanoví, že odesílatel ručí za správnost svých údajů a prohlášení v nákladním listu, a že jej stihnou všechny důsledky toho, jsou-li jeho prohlášení neb údaje nesprávné, nepřesné, neúplné, nebo jsou-li napsány jinde, než na místě k tomu určeném. Z toho plyne, že nepřesné a neúplné údaje odesílatelovy v nákladním listu o použití tarifu jdou na jeho vrub, a že nemůže z toho, že železnice použila pro výpočet dovozného po území polském místního tarifu polského, uplatňovati nárok na vrácení přeplatku. Podle ustanovení čl. 9 lit. e) m. ú. ž. byla železnice oprávněna, nedostačovaly-li jí údaje odesílatelovy k určení tarifů, zvoliti tarify, které se jí zdály být pro odesílatele nejvýhodnějšími, a železnice neručí za případnou škodu, vzniklou z volby tarifu podle ustanovení čl. 9 lit. h) m. ú. ž., leč při zlém úmyslu nebo hrubé nedbalosti, což nebylo ani tvrzeno ani dokázáno. Pokud dovolatelka hájí právní názor, že železnice byla povinna použít tarifu C 1, i když ho odesílatel v Rumunsku nepředepsal, tedy přehlíží, že podle zjištění prvního soudu platí výjimečný tarif C 1 jen pro zboží podané v polské stanici, a nebylo-li zvláštního návrhu odesílatelova, že však neplatí pro zboží přepravované z pohraničních bodů, jak tomu bylo v souzeném případě, kde zboží nebylo podáno v polské stanici, nýbrž v Rumunsku. Ostatně tento názor by přivedl situaci (jak k tomu bylo poukázáno již v rozhodnutí

čís. 14016 Sb. n. s.), že by cizinec Rumun byl ve výhodnějším postavení, než domácí polský přepravce, který, chtěl-li by použití výhodnějšího tarifu C 1, musel by bezpodmínečně vyhověti všem ustanovením, týkajícím se tohoto tarifu, a tedy musel by ho v nákladním listě předspsati, kdežto přepravce cizinec by této povinnosti neměl, což jistě nemohlo býti v intencích zákona. Dovozuje-li konečně dovozatelka, že předpis v nákladním listě stačil podle čl. 9 § 3 lit. b) m. ú. ž. k použití výjimečného tarifu C 1, i kdyby tu nebylo obchodní smlouvy, po případě tarifní rovnosti, poněvadž v nákladních listech jest udána polská stanice »Sniatyn Zaluzce«, tudíž stanice, pro kterou platí výjimečný tarif, třeba ji odkázati na ustanovení čl. 9 § 3 lit. d) m. ú. ž., podle kterého se použije mezinárodního tarifu, není-li v době vypravení zásilky — tedy v souzeném případě v době odbavení zásilky — jeho použití závislé na podmínkách, které by nebyly splněny. Podle tohoto zákonného ustanovení zkoumá železnice, i když jest v nákladním listu uveden tarif, zda předspsaný tarif pro zásilku platí, a přizná snížené dovozní jen tehdy, jsou-li splněny podmínky předspsaného tarifu. V souzeném případě však tarif předspsán nebyl a z pouhého údaje přepravní cesty »Sniatyn — Zaluzce« neplyne, že mělo býti použito výjimečného tarifu a že byly splněny podmínky pro použití výjimečného tarifu C 1.

#### Čís. 15094.

**Ustanovenie smluvy medzi poisťovňou a jej agentom pre požiarné poistenie, že agent, keď vystúpi zo služieb poisťovne, nemá nárok na províziu z poistného, vyberaného po jeho vystúpení zo služby, neprieči sa dobrým mravom.\*)**

(Rozh. z 1. apríla 1936, Rv III 678/35.)

Smluva, uzavrená medzi žalovanou poisťovňou a žalobníkom, jej agentom pre požiarné poistenie, obsahovala v bode 8 ustanovenie: »Len čo sa zastupiteľský úrad z akejkoľvek príčiny pominie, prestane tým právo na akúkoľvek ďalšiu odmenu zo všetkých poistení«. — Žalovaná poisťovňa odobrала žalobníkovi dňom 12. januára 1931 zastupiteľské poverenie. Žalobník — tvrdiac, že ustanovenie bodu 8 shora uvedenej smluvy odporuje dobrým mravom — domáhal sa žalobou vyúčtovania provízií z poistného, vyberaného po 12. januári 1931 z obchodov ním uzavrených.

Všetky tri stolice žalobu zamietly, Najvyšší súd z týchto dôvodov: Námetka žalobníka, že ustanovenie bodu 8 smluvy priečilo sa dobrým mravom, neobstojí, lebo podľa súdnej praxe v obore požiarného poistenia je všeobecným zvykom, že agent, ktorý vystúpil zo služby poisťovacej spoločnosti, nemá nároku na províziu z poistného, vyberaného po jeho vystúpení zo služby (sr. býv. uh. Kúria č. 1369/1889).

\*) Srovn. Úr. sb. 2125.